

Tannlegeforeningens

TSE er Tannlegeforeningens storsatsing på etterutdanningsfronten, som skal etableres for fullt med fem fagmoduler fram mot 2004. TSE skal være et fleksibelt etterutdanningstilbud som i stor grad baseres på fjernundervisning (FUV) og bruk av moderne informasjons-teknologi (IT). Problembasert læring (PBL) er valgt som pedagogisk metode fordi den både tilgodeser krav om individuell læring og stimulerer til samarbeid. Metoden er egnet til å skape holdningsendringer og til å formidle teoretiske og praktiske ferdigheter.

Undervisningsmodulene i TSE er bygget opp med to tradisjonelle samlinger (innledning og avslutning) og en lokal gruppesamling med læringsperioder imellom. På tradisjonelle samlinger formidles dags-aktuell viten via forelesninger, demonstrasjoner og diskusjoner, på gruppesamlingen og i læringsperiodene via IT og FUV. Deltakerne skal arbeide i basisgrupper på 6-8 personer.

Gruppene bør fortrinnsvis være lokalt basert slik at deltakerne kan møtes mellom samlingene, men de kan også helt eller delvis arbeide via nett og telefon. Fordi TSE-arbeidet er gruppebasert, egner det seg godt for eksisterende eller planlagte kvalitetssirkler, kollegagrupper, lokale tannlegeklubber el. TSE passer like godt for offentlig ansatte som privatpraktiserende, og det er absolutt ingen ulempe dersom basisgruppene består av kolleger fra begge ervervsgrupper.

I undervisningen benyttes et bredt spekter av pedagogiske elementer, bl.a. tradisjonelle plenumsforelesninger, videoinnspilte forelesninger (CD-ROM), forelesninger på TSEs nettsted (tekst, bilder), diskusjonsforum og chat på nettet og PBL-arbeid i basisgrupper. Gruppens arbeid følges i hele kursperioden opp av de fagansvarlige,

den lokale kursledelsen og NTFs sekretariat. Det er ikke lagt opp til noen formell prøving av faglig kunnskapsnivå, men formell godkjenning av kursene forutsetter aktiv deltakelse i gruppens PBL-arbeid.

Det forutsettes at deltakerne har tilgang til PC/Mac med Internett og e-post, CD-ROM og mulighet for avspilling av lyd og video. Minstekrav til maskin- og programvaren er:

- * PC med Windows 95/98/2000/NT eller tilsvarende Mac
- * 300 MHz Pentium II prosessor
- * 32 * CD-ROM
- * Skjermkort som kan vise tusener av farger i minimum 800 * 600 oppløsning
- * 32 MB RAM
- * Lydkort og høyttalere
- * PowerPoint for nedlasting av forelesninger fra nettstedet
- * Word for å skrive og lese dokumenter som produseres av gruppen
- * QuickTime for avspilling av video må installeres (ligger på CD-ROM platene)

Deltakerne bør ha en nyere versjon av MS Office programvarepakke (Word, Excel, PowerPoint m.m.). De bør ha noe praktisk erfaring med bruken av PowerPoint og Word og i å sende e-post, med vedlegg. Det er dessuten en fordel å ha litt kjennskap til bruk av Internett og de søkemuligheter som finnes der.

Modulkursene i TSE vil etter hvert bli tilbudt i alle lokalforeninger. Medlemmer av de respektive foreninger der et TSE-kurs arrangeres, har fortrinnsrett til deltakelse.

Ca. 10 dager før kursstart vil deltakerne få tilsendt nødvendig informasjon som gir tilgang til kursopplegget på Internett. Avmeldingsfristen for TSE-kurs er derfor satt til 14 dager før kursstart. Det vil ikke bli refundert kursavgift for avmeldinger som kommer inn senere enn dette.

systematiske etterutdanning

Modul 1: Oral medisin & Gerodontologi

den delen av modulen som omhandler oral medisin, blir det anledning til å oppdatere seg om medisinske risikopasienter og de vanligste oralmedisinske tilstander. Videre diskuteres ulike akutte og kritiske situasjoner som kan oppstå på et tannlegekontor.

I gerodontologidelen gis det en oversikt over aldringens mange fasetter, samtidig som de mest alminnelige kroniske sykdommer hos eldre diskuteres utfra deres odontologiske implikasjoner. Innholdet vil spenne fra sosiologiske og psykologiske aspekter til praktiske, odontologiske behandlingsmuligheter og profylakse.

Flere spesialproduserte videoer vil danne grunnlag for arbeid med PBL-oppgaver i tillegg til å være basis for forelesninger og diskusjoner for begge fagområdene. I periodene mellom samlingene skal deltakerne arbeide med til sammen fire PBL-oppgaver, to for hvert fagtema. Det forutsettes at deltakerne har tilgang til Internett. Krav til teknisk utstyr er beskrevet på siden med generell informasjon.

Før kursstart blir deltakerne tilsendt brukernavn og passord sammen med en spesiallaget veileder som vil gi deltakerne mulighet til å bli kjent med TSEs nettsted i forkant av kurset.

Av den grunn er det ikke anledning til å melde seg av et TSE-kurs senere enn 14 dager før kursstart, og kursavgift vil da heller ikke bli refundert.

All kommunikasjon i forbindelse med kurset skal være skriftlig, gjerne via e-post.

Fagansvarlige

Oral medisin: Professor Pål Barkvoll, Oslo
Gerodontologi: Sykehustannlege Kjell Størksen, Haukeland sykehus, Bergen

Målgruppe

Tannleger

Kursplan

Oral medisin

- * Hvor går odontologien – er det behov for mer medisinsk kompetanse?
- * Medisinske risikopasienter
- * Orale manifestasjoner av allmennsykdommer
- * Smertediagnostikk
- * Munntørrehetsproblematikk
- * Diagnostiske prinsipper – biopsier
- * Behandlingsprinsipper
- * Farmakoterapeutiske prinsipper
- * Infeksiøse sykdommer i munnhulens bløtvev
- * Oral cancer og precancer
- * Pasienter med infeksjonssykdommer – smitteregimer

Gerodontologi

- * Eldres orale helse og behandlingsbehov
- * Orale sykdommer hos eldre
- * Geroprotetikk
- * Om aldring
- * Sykelighet hos eldre
- * Farmakologi for eldre
- * Forebygging av karies og periodontitt
- * Behandlingsteknikker og materialvalg
- * Tannpleie for
  - pasienter med Parkinson
  - geriatriske pasienter
  - pasienter etter slaganfall
  - pasienter med demens
- * Samarbeid med annet helsepersonell

Deltakerantall

Maks. 40

Sted og tid

302 12 11: Sogn og Fjordane/Sunnmøre
302 07 11: Nordmøre og Romsdal
Kursene holdes i perioden september – november 2002.
Nærmere informasjon om sted og tid vil bli gitt lokalt.
Se for øvrig kursoversikt på side 303.

Kursavgift

Kr 6000,-
Avgift for lunsj o.a. fastsettes lokalt og kommer i tillegg til kursavgiften

Påmelding

Nærmere informasjon om påmelding sendes ut lokalt.

Modul 2: Endodonti & Traumatologi

den delen av modulen som omhandler endodonti, vil deltakerne få en gjennomgang av moderne rotfyllingsterapi fra diagnostisering til toppfylling; deriblant manuell og maskinell opparbeiding av rotkanaler, preparering av oblittererte og bøyde kanaler, aseptikk, midlertidige innlegg i kanalene og permanente rotfyllingsmaterialer og sealere.

I traumatologidelen vil hovedvekten være lagt på traumer i det unge permanente tannsettet, men også skader i melketannsettet vil bli gjennomgått. De ulike traumetyperne vil bli diskutert separat i tillegg til diagnostisering, førstehjelp, erstatningsalternativ ved tap av permanente tenner, profylakse og økonomiske forhold.

I periodene mellom samlingene skal deltakerne arbeide med til sammen fire PBL-oppgaver, to for hvert fagtema. Det forutsettes at deltakerne har tilgang til Internett. Krav til teknisk utstyr er beskrevet på siden med generell informasjon.

Før kursstart blir deltakerne tilsendt brukernavn og passord sammen med en spesiallaget veileder som vil gi deltakerne mulighet til å bli kjent med TSEs nettsted i forkant av kurset. *Av den grunn er det ikke anledning til å melde seg av et TSE-kurs senere enn 14 dager før kursstart, og kursavgift vil da heller ikke bli refundert.* All kommunikasjon i forbindelse med kurset skal være skriftlig, gjerne via e-post.

Fagansvarlige

Endodonti: Professor Markus Haapasalo, Oslo
Traumatologi: Professor Ingeborg Jacobsen og lektor Anne-Lise Maseng Aas, begge Oslo

Målgruppe

Tannleger

Kursplan

Endodonti

- * Etiologi og patogenese
- * Undersøkellesmetoder og diagnostisering
- * Behandlingsplanlegging
- * Kort- og langsiktige mål i endodontien
- * Mikrobiologi og bakterietester
- * Kanalpreparering: manuell og maskinell; oblittererte og bøyde kanaler
- * Rotfyllingsmaterialer og -medikamenter
- * Rotfyllingsmetoder og -teknikker
- * Akuttbehandling
- * Persisterende endodontiske infeksjoner
- * Aseptikk: kofferdam og mye annet
- * Restaureringer: midlertidige og permanente
- * Prognosevurderinger
- * Komplikasjoner: årsak, behandling og prognose

Traumatologi

- * Epidemiologi, etiologi
- * Traumepasientens møte med

tannhelseteamet

- * Undersøkelse, diagnose, klassifikasjon
- * Behandlingsplanlegging
- * Førstehjelp i det primære og permanente tannsettet
- * Traumer i det permanente tannsettet
  - emaljeinfraksjon og emaljefraktur
  - emalje-dentin fraktur
  - komplisert kronEFRaktur
  - krone-rot fraktur
  - rotfraktur
  - konkusjon
  - sublaksasjon
  - ekstrusjon og lateral luksasjon
  - intrusjon
  - eksartikulasjon
- * Oppfølging av tannskader i det primære og permanente tannsettet
- * Behandlingsmuligheter ved tap av permanente incisiver
- * Traumepasientens økonomiske rettigheter
- * Profylakse

Deltakerantall

Kurset er fulltregnet

Sted og tid

302 19 21: Østfold

Kurset avholdes i perioden august – november 2002.

Nærmere informasjon om sted og tid vil bli gitt lokalt

Se for øvrig kursoversikt på side 303

Kursavgift

Kr 6000,-

Avgift for lunsj o.a. fastsettes lokalt og kommer i tillegg til kursavgiften

402 00 18

Kliniskt beslutsfattande – vad gör vi och varför

Kursgivere

Chefstandläkare Göran Stegersjö, Borås
Övertandläkare Anders Molander,
Göteborg.

Vi står alla inför situationer där vi skall fatta kliniska beslut samtidigt som prognosbedömningen kan vara svår att göra. Denna kurs syftar till att visa upp kliniska fall med de data som fanns tillgängliga då terapibeslutet togs. Kursdeltagarna får fundera själva över terapival och delta i en diskussion innan terapin och dess motivering presenteras.

Målgruppe

Tandläkare

Kursplan

Åtta fall kommer att presenteras. De representerar 4 endodontiska och 4 protetiska exempel på diagnostik, behandling och prognosbedömning.

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus,
Youngsg. 11, Oslo

Tid

Mandag 19. august 2002
kl. 0900–1600

Kursavgift

Kr 1 650,- inklusiv lunsj og pausekaffe

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

402 00 19

Hvite fyllingsmaterialer – hva, når, hvordan og hvor gode?

Kursgivere

Professor Jan van Dijken,
Tandläkarhögskolan, Umeå
Lektor Anne Peutzfeldt,
Tandlægeskolen, København

Hvordan håndterer vi pasientens estetiske ønskemål når etikk og evidens skal tilgodeses? Kurset har som mål å gi deltakerne oppdatert informasjon om komposittenes og keramenes materialeegenskaper og håndtering på klinisk og vitenskapelig grunnlag.

Målgruppe

Tannleger

Kursplan

- * Hva er viktigst for å oppnå god tannhelse med fyllingsterapien?
- * Nye kompositter og keramer
- * Hvilke nye, moderne materialer og metoder er bedre enn gamle utprøvde?
- * Holdbarhet for ulike kompositter og keramer
- * Feller og feil som reduserer fyllingens tid i tannen
- * Hvordan lager man den optimale fylling? Er noen bonding-, insererings- og belysningsteknikker bedre enn andre?
- * Hva kreves av den som assisterer?
- * Hvilke problemer kan oppstå med ulike materialer?
  - ising
  - sekundærkaries
  - frakturer
  - allergier

Deltakerantall

Maks. 40

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus,
Youngsg. 11, Oslo

Tid

Mandag 19. august 2002,
kl. 0900–1600

Kursavgift

Kr 2 500,- inklusiv lunsj og pausekaffe

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

Til kamp mot caries!

Kursgivere

Professor Downen Birkhed, Göteborg
Odont. dr. Peter Lingström, Göteborg

Behandling av cariesjukdomen utgör fortfarande en väsentlig del av tandvårdsteamets vardag. Det kommer allt fler larmrapporter om att caries ökar blant barn och ungdomar. Dessutom utgör de äldre en allt större del av befolkningen och många behåller sina egna tänder upp i åldern. Detta innebär en ökad risk för blant annat rotcaries. Många äldre har dessutom nedsatt salivsekretion, vilket ökar cariesrisiken.

Grunderna till en lyckad cariesbehandling är god diagnostik. Idag finns det olika metoder som kompletter till den kliniska och röntgenologiska cariesdiagnostiken. «Cariesrisikbedömning» har blivit ett begrepp inom den moderna cariologin och används alltmer av tandläkare världen över. För att kunna göra en bra cariesrisikbedömning behövs kunskaper om saliv, mikrobiologi och kost.

Cariesprofylaxens hörpelare utgörs av fluorbehandling, kostrådgivning och munhygien. Både fluortillförsel i hemmet och på kliniken är viktiga för patienter med cariesproblem. Kostrådgivning är ofta ett försummat område och förtjänar mer uppmärksamhet i tandvården.

Målgruppe

Tannleger og tannpleiere

Kursplan

- * Cariesdiagnostik – klinik och teori
- * Cariologiska problem hos unge och äldre
- * Användandet av «Cariogram» i riskbedömningen
- * Fluorbehandling på klinik och i hemmet
- * Kostrådgivning – central del i cariesprofylaxen
- * Kunskaper om saliv, mikrobiologi och munhygien

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus,
Youngsg. 11, Oslo

Tid

Mandag 19. august 2002
kl. 0900–1600

Kursavgift

Kr 1 650,- inklusiv lunsj og pausekaffe

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

Medisinske risikopasienter i tannlegepraksis – hva gjør vi?

Kursgiver

Førsteamanuensis, overtannlege Sten Persson, Bergen

Kursplan

Hva bør vi tenke på og hvordan kan vi forebygge

at komplikasjoner oppstår ved behandling av pasienter med:

- * Hjerter-/karsykdommer
- * Hormonelt betingede sykdommer
- * Sykdommer med redusert immunforsvar
- * Allergier

Videre behandles kortfattet:

- * Risiko ved bruk av legemidler
- * Immunosuppressiv behandling
- * Strålebehandlede pasienter
- * Endokardittprofylakse
- * Smitterisiko

De vanligste kollapsestilstandene i tannlegepraksis og prinsippene for basal hjerter-lunge-redning og Heimlichs manøver diskuteres. Avslutningsvis tar vi for oss akuttkofferten og beredskapsmedikamenter.

Målgruppe

Tannleger

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus,
Youngsg. 11, Oslo

Tid

Mandag 19. august 2002
kl. 0900–1600

Kursavgift

Kr 1 550,- inklusiv lunsj og pausekaffe

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

Lysherding: Effekter på materialer og biologiske vev

Fysikalske, kjemiske og biologiske aspekter

Kursgivere

Seniorforsker Eystein Ruyter, NIOM
Gjesteforsker Ellen Bruzell Roll, NIOM

Herdelampen er kritisk for polymerisasjonen av plastfyllingsmaterialer. Kurset gir informasjon om lamper som finnes på markedet, hvilke krav som bør stilles til en lampe og hvordan man sikrer at lampen fungerer best mulig i lang tid.

Energien fra det blå lyset i herdelampen kan gi øyeskade hos tannhelsepersonell. Strålingen fra herdelampen kan også påvirke slimhinnen til pasienten. Kurset behandler de biologiske effekter som lys fra herdelamper kan utløse i celler og vev, og om slike effekter kan forhindres.

Målgruppe

Tannleger

Kursplan

Ad materialer:

- * Hvorfor «blått» herdelys til komposittfyllingsmaterialer?
- * Hvordan virker «blått» lys?
- * Forskjellige typer lamper
- * Hva med herdelampen i løpet av brukstiden?

Ad mennesker:

- * Eksponeringstider med hensyn til øye- og hudreaksjoner
- * Lys- og UV-effekter på øyet
- * Lys og UV-effekter på hud
- * Bakgrunn i celletoksiske- og dyreeksperimentelle studier.

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Youngsg. 11, Oslo

Tid

Mandag 19. august 2002
kl. 1700–2000

Kursavgift

Kr 950,- inklusiv enkel servering

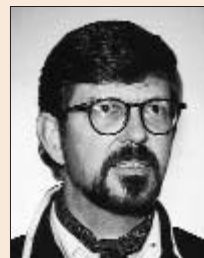
Påmeldingsfrist

1. juni 2002

Forsvarlig tannbehandling?

Hverdagens kompromisser
– kvalitet kontra økonomi?

Kursgivere

Tannlege Inger-Lise Mathiesen, Oslo
Tannlege Kjetil Reppen, Oslo

Blant våre pasienter har noen råd til mer behandling enn vi strengt tatt synes er nødvendig, noen har råd til mindre. Dette stiller krav til oss som yrkesutøvere – og som etiske forvaltere. Kurset tar for seg eksempler på kasus som kan være med på å danne utgangspunkt for diskusjon rundt begrepet «faglig forsvarlighet».

Kursgiverne legger opp til dialog med deltakerne.

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Youngsg. 11, Oslo

Tid

Mandag 19. august 2002
kl. 1700–2000

Kursavgift

Kr 950,- inklusiv enkel servering

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

ARTINORWAY

formidler tanntekniske arbeider av meget høy kvalitet fra et laboratorium i Hong Kong.

Myndighetene krever at laboratorier som leverer tanntekniske arbeider skal produsere i henhold til Direktiv 93/42 EØF.

Det Norske Veritas har sertifisert laboratoriet både for ISO 9002 og Direktiv 93/42 EØF

ARTINORWAY

Postboks 2031 Grünerløkka
0505 Oslo

Telefon 22 38 00 90
Telefax 22 37 24 86

e-post: postmaster@artinorway.no
www.artinorway.no

Mine beste kliniske tips

Kursgiver

Overtannlege Sven Scholander, Kristianstad, Sverige

Målet med kurset er å gi kursdeltakeren kliniske

tips som letter hverdagsprotetikken allerede neste dag. Kursgiver driver kliniske forskningsprosjekter innen bl.a. langtidsoppfølging av adhesiv-sementerte keramiske og polymere konstruksjoner, kompositter, konvensjonell krone- og broprotetikk.

Målgruppe

Tannleger

Kursplan

- * Internasjonale trender innen odontologi
- * Pasientkommunikasjon
- * Adhesiv teknikk: porselenslaminat og skallkroner
- * Preparering, frilegging og avtrykkstakning
- * Bløtvevshåndtering
- * Behandlingsalternativ ved tannluker i fronten
- * Synspunkter på materialvalg
- * Utrustningstips
- * Klinisk protetikk; kasusbeskrivelser
- * Stift og pillar, teori og klinikk

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Youngsg. 11, Oslo

Tid

Tirsdag 20. august 2002
kl. 0900–1600

Kursavgift

Kr 1 550,- inklusiv lunsj og pausekaffe

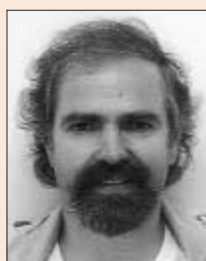
Påmeldingsfrist

1. juni 2002

Maxikurs for tannhelsesekretærer 5. sekvens

Administrasjon av tannklinikken – en oppgave for tannhelsesekretæren

Kursgivere

Tannlege, lektor Knut Vindal, Trondheim
Tannhelsesekretær Heidi Hansen, Oslo

Kurset tar sikte på å gi innblikk i hvilke oppgaver en tannhelsesekretær kan utføre for å avlaste tannlegen og få mer interessante og utviklende arbeidsoppgaver.

Målgruppe

Tannhelsesekretærer

Kursplan

- * Journalføring på data
- * Lettere regnskapsførsel
- * Recall
- * Timebok
- * Internkontroll
- * Ettersyn av utstyr
- * Styring av materiallager

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Youngsg. 11, Oslo

Tid

Tirsdag 20. august 2002
kl. 0900–1600

Kursavgift

Kr 1 550,- inklusiv lunsj og pausekaffe

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

Oral cancer

Kursgivere

Førsteamanuensis Bente Brokstad Herlofson, Oslo
Tannlege Marianne Tingberg, Oslo
Representant fra Rikstrygdeverket

Betydningen av rask intervensjon og diagnostikk av suspekterte forandringer i munnhulen presiseres. Hva skal tannlegen se etter? Risikofaktorer, cancer typer og behandling av pasienter med kreft i hode-/hals-regionen. Hva bør tannlegen vite om orale bivirkninger av kreftbehandling i dag? Hvilken rolle kan/bør tannlegen spille før, under og etter behandling av disse pasientene. Påvirkes munnhulen ved behandling av kreft lokalisert til andre regioner? Hvordan følge opp kreftpasienten?

Målgruppe

Tannleger

Kursplan

- * Orale prekanerose forandringer
- * Epidemiologi / typer oral cancer
- * Henvise når og hvor? Biopsi/ikke biopsi?
- * Kreftbehandling i dag og tannlegens rolle
- * Tann-/kjeve- og slimhinnescreening før kreftbehandling
- * Orale bivirkninger av kreftbehandling
- * Spesielle hensyn i forhold til fremtidig tannbehandling
- * Trygderefusjonsordninger v/representant fra Rikstrygdeverket

402 00 27

Preparasjonen – grunnlaget for suksess

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus,
Youngsg. 11, Oslo

Tid

Tirsdag 20. august 2002
kl. 0900–1600

Kursavgift

Kr 1 450,- inklusiv lunsj og pausekaffe

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

Kursgivere

Docent Percy Milleding, Göteborg
Odont. dr. Sven-Åke Lundin,
Jönköping

Kursplan

Hvordan var det nå vi skulle preparere for fremstilling av en skål, en sandwich, en bondet krone (eller konvensjonell MK), fasetter eller onlays? Hvilke retningslinjer for preparering må legges til grunn ved bruk av de nyere restaureringsmaterialer? Og hvilke typer bor er det mest hensiktsmessig å bruke?

Kurset vil på en systematisk måte ta for seg prepareringsprinsipper og prepareringsteknikker for indirekte og direkte restaureringer.

Målgruppe

Tannleger

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus,
Youngsg. 11, Oslo

Tid

Onsdag 21. august 2002 kl. 0900–1600

Kursavgift

Kr 1 650,- inklusiv lunsj og pausekaffe

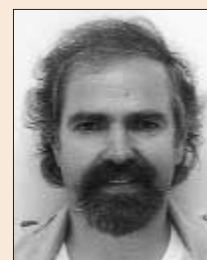
Påmeldingsfrist

1. juni 2002

402 00 28

Maxikurs for tannhelsesekretærer 6. sekvens

Farmakologi, periodonti og oral kirurgi for tannhelse- sekretæren

Kursgivere

Tannlege Knut Vindal, Trondheim
Tannhelsesekretær Heidi Hansen, Oslo

Kurset er en oppdatering av læreplanens krav til kunnskaper om farmakologi, periodonti og oral kirurgi for tannhelsesekretærer. Kurset passer for tannhelsesekretærer som har utdanning og trenger oppdatering, og for dem som ønsker å ta eksamen som privatist på videregående skoles nivå.

Målgruppe

Tannhelsesekretærer

Kursplan

* Farmakologi
* Periodonti
* Oral kirurgi

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus,
Youngsg. 11, Oslo

Tid

Onsdag 21. august 2002 kl. 0900–1600

Kursavgift

Kr 1 600,- inklusiv lunsj og pausekaffe

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

Stress må finne sin rette plass

Kursgiver

Professor Andries J. Kroese, Aker sykehus, Oslo

Alle føler vi oss «stressa» fra tid til annen. For eksempel når oppgavene blir for mange og for store, både hjemme og på jobben. Men hva er egentlig stress? Hvordan oppstår stress?

Dette kurset vil ta for seg hvordan redusere stress med oppmerksomhetsmeditasjon (OM). Ved å bli mer oppmerksomme på våre egne reaksjonsmønstre, kan vi lære oss å håndtere stress før det blir et problem.

Målgruppe

Hele tannhelseteamet

Kursplan

- * Definisjon av stress
- * Forslag til stressmestring
- * Hvordan redusere stress med
  - oppmerksomhetsmeditasjon (OM)
  - oppmerksomhetstrening (OT)

Deltakerantall

Maks. 30

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Youngsg. 11, Oslo

Tid

Onsdag 21. august 2002 kl. 0900-1600

Kursavgift

Kr 2 050,- inklusiv lunsj og pausekaffe

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

Akuttmedisin

Kursgivere

Overlege i anestesi, Unni Toftegaard, Forsvaret, Oslo
Anestesisykepleier Dagny Marie Lunder, Oslo

Hva gjør vi når pasienten plutselig blir uvel, ev. besvimer i tannlegestolen? Er vi beredt til å takle akutte medisinske problemer som kan oppstå i en behandlingssituasjon?

Det forventes dessuten at tannhelsepersonell har nok kunnskap til å være «ressurspersoner» ved ulykker eller når et menneske faller om på gaten. Har vi disse kunnskapene?

I dette kurset tar vi for oss årsaker til bevissthetstap. Det fokuseres på anafylaktiske reaksjoner og på forskjellige behandlingstiltak. Første del av kurset vil bestå av en bred teoretisk gjennomgang av akuttmedisinske problemer. Andre del vil inneholde praktiske øvelser på tiltak som alle i tannhelseteamet bør beherske.

Målgruppe

Hele tannhelseteamet

Kursplan

- * Bevissthetstap
  - årsaker
  - undersøkelse
  - behandling
  - hjerte-/lungeredning
- * Anafylaksi

Antall deltakere

Maks. 25

Sted

Oslo Kongressenter, Folkets Hus, Youngsg. 11, Oslo

Tid

Onsdag 21. august 2002
kl. 0900-1500

Kursavgift

Kr 1 950,- inklusiv lunsj og pausekaffe

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

HJØRNETANNA denne måned.

Riktig arbeidsstilling på tilbud!

onihos

Assistentstol
4.600,-

Fotrist: kr. 1.000,-

For mer informasjon:

Dental Care

Ryggveien 260, postboks 172, 1583 Rygge
Tlf. 69 23 55 66 - Fax 69 23 55 65
www.dentalcare.no

Mikroskopi og ultralyd ved konvensjonell og kirurgisk endodonti

Kursgivere

Instruktørtannlege Jan Boiesen, Oslo
Tannlege Gilberto Debelian, Oslo
Instruktørtannlege Lars Døving, Oslo
Instruktørtannlege Johan Ulstad, Oslo

Flere teknologiske hjelpemidler som har blitt introdusert de siste årene, har forbedret og forenklet endodontiske behandlingsprosedyrer. Dette kurset vil gi innføring i praktisk bruk av operasjonsmikroskop og ultralydenheter i forbindelse med konvensjonell og kirurgisk endodontisk behandling. Kurset vil ved hjelp av forelesninger og praktiske øvelser vise de kliniske situasjoner hvor man bruker disse apparatene. På klinikken skal tannlegene også jobbe på spesielle modeller for å praktisere både konvensjonell og kirurgisk endodonti. På modellene kan man øve på å bruke mikroskop og ultralydspisser for å lokalisere kanaler, fjerne stifter og frakturerte instrumenter og dessuten foreta apisektomi og retrograde prepareringer

Målgruppe
Tannleger

Kursplan

- * Teori om bruk av operasjonsmikroskop og ultralydenheter
- * Praktisk bruk av operasjonsmikroskop ved konvensjonell endodonti
  - lokalisasjon av kanalinn ganger
  - søking etter oblittererte kanaler
  - inspisering av frakturerte instrumenter
  - lokalisasjon av infraksjoner og krone-rotfrakturer
- * Praktisk bruk av ultralydenheter ved konvensjonell endodonti
  - fjerning av pulpastener i cavum
  - fjerning av stifter og frakturerte instrumenter
  - gå forbi oliterasjoner i rotkanaler
- * Praktisk bruk av operasjonsmikroskop ved kirurgisk endodonti
  - lokalisasjon av rotapeks
  - apisektomi og retrograde prosedyrer
- * Praktisk bruk av ultralydenheter ved kirurgisk endodonti
  - retrograd kavitetetspreparering

Deltakerantall

Maks. 16 deltakere

Sted

Det odontologiske fakultet,
Geitmyrsveien 71, Oslo

Tid

Lørdag 24. august 2002 kl. 0900–1600

Kursavgift

Kr 6 000,- inklusiv lunsj og pausekaffe

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

EDB-kurs for tannhelsepersonell

Data-alderen er over oss! Er du klar for å møte den? Kanskje du kan tenke deg litt andre impulser enn boring, fylling og skylling? Da har vi et spennende tilbud til deg. Stadig flere tannlegekontorer tar i bruk dataprogrammer, og selv om det er greit å være selvlært, så har man mest utbytte og glede av programmene når man vet hva de er gode for. I tillegg er det attraktivt for mange å lære seg Internett, med de uendelige mulighetene for informasjon man har tilgang på der.

Fremtidens etterutdanning vil utvilsomt ta i bruk IT i utstrakt grad. NTF satses på dette mediet i forbindelse med TSE (Tannlegeforeningens systematiske etterutdanning). Hvorfor ikke kaste seg ut i det med det samme for å være klar? Det er morsomt å lære nye ting, og her har du muligheten. Nedenfor finner du de forskjellige alternativene vi har å tilby.

Kursgivere

Kursgivere fra A-Team / Ajourit

Sted

A-Team / Ajourit, Brynsalléen 4,
Brynseng, Oslo

Tid

Kursene foregår torsdag 22. august og fredag 23. august 2002

Kursavgift

Kursavgiften er angitt for hvert enkelt kurs. Det forutsettes et minimum på 8 kursdeltakere for å kunne gjennomføre kursene (6 på halvdagskurs).

Dersom færre enn minimumsantallet melder seg, forbeholder vi oss retten til å avlyse kurset.

Påmeldingsfrist

1. juni 2002

202 00 32

Windows 2000 Grunnkurs

Kurset er for deg som er nybegynner i Windows, eventuelt på PC, og som ønsker en grunnleggende gjennomgang før du starter med opplæring i tekstbehandling eller Internett.

Du lærer hvordan Windows fungerer, og du vil få se mulighetene med de forskjellige programmene som følger med Windows.

Forkunnskaper

Ingen

Mål for kurset

Bli fortrolig med Windows 2000

Få oversikt over programmets muligheter

Beherske arbeidsmetodene i Windowsmiljøet

Kursplan

* Hva er Windows 2000?

* Skrivebordet

* Bruk av mus, tastatur, menyer og dialogbokser

* Vindusbehandling

* Starte programmer

* Arbeide med flere programmer samtidig

* Filbehandling

* Hjelpfunksjonen

Tid

Torsdag 22. august 2002 kl. 0900–1500

Kursavgift

Kr 1 600,- inklusiv lunsj og kursdokumentasjon

202 00 33

Internett grunnkurs

Deltakerne får en oversikt over hva Internett er. Det gis også en innføring i «skikk og bruk» for Internett. Videre vektlegges informasjonssøking på World Wide Web og lokal lagring av informasjon. Hvordan kan man utnytte Internetts tjenester i jobbsammenheng?

Forkunnskaper

Som Windows grunnkurs, og brukererfaring med PC.

Mål for kurset

Bli kjent med ulike tjenester som ligger tilgjengelig i nettet, og enklest mulig kunne søke frem nyttig informasjon.

* Hva er Internett?

– Nettverk av mange datamaskiner

– Åpent for alle

– Verdens største bibliotek

– Historikk

* World Wide Web

– Oppbygging av Internettadresser (URL)

– Navigering via hyperlenker

– Søking på World Wide Web

* Nettikette

– Skikk og bruk på Internett

– Lover og regler

* Lokal lagring av informasjon

– Kopiere fra Internett – lime inn i Word

* Diskusjonsgrupper

– Eksempel på kommunikasjon via en diskusjonsgruppe

* Elektronisk Post (hvis behov)

Tid

Fredag 23. august 2002 kl. 0900–1500

Kursavgift

Kr 1 600,- inklusiv lunsj og kursdokumentasjon

202 00 34

Hvordan holde orden på dokumentene

– filbehandling i Windows 2000

Har du problemer med å lagre dokumentene dine, og å finne dem igjen? Kurset skal gi forståelse av filbehandling slik at du får bedre oversikt over dokumentene dine.

Kurset er også nyttig for TSE-deltakere.

Forkunnskaper

Grunnkurs/brukererfaring i Microsoft Windows

Mål

Forståelse for filbehandling, både begreper og gjennomføring.

Opprette og endre katalogstrukturer

Kursplan

* Begrepsavklaringer

– Fil

– Mappe

– Stasjoner

* Metoder for filbehandling

– Utforsker

* Mappedstruktur

– Menyer og verktøylinjer

– Hvordan lage egne mapper

– Lagre fra program på riktig mappe/stasjon

* Organisere/endre i mapper

– Merking av filer og mapper

– Effektiv kopiering og flytting

– Sletting

– Endre filnavn/mappenavn

* Papirkurven

* Snarveier

– Hva er en snarvei

– Lage snarveier

* Søkefunksjoner

* Start/dokumenter

Tid

Torsdag 22. august 2002 kl. 0900–1200

Kursavgift

Kr 1 300,- inklusiv lunsj og kursdokumentasjon.

Lær tekstbehandling med Word 2000

Kurset er for alle som har liten eller ingen erfaring med tekstbehandling. Når kurset er ferdig, skal du være i stand til å lage dine egne dokumenter. Du skal også kunne endre utseendet på disse, arkivere dem og skrive dem ut. Vi vil legge vekt på arbeidsmetoder som effektiviserer ditt daglige arbeid. Du bør ha noe bakgrunn fra bruk av PC, hovedsaklig med tanke på bruk av tastatur, mus og Windows.

Forkunnskaper

Windows grunnkurs eller tilsvarende

Mål for kurset

Bli fortrolig med arbeidsgangen i Word
Få oversikt over programmets muligheter

Kunne bruke de mest grunnleggende funksjonene på en smart/effektiv måte

Kursplan

- * Programvinduet i Word
- * Kom i gang
- * Redigering
- * Formatering
- * Skrifttype
- * Stiler
- * Lengre dokumenter
- * Stavekontroll
- * Tabeller
- * Utskrift
- * Fletting (hvis tid)
- * Grafikk (hvis tid)
- * Hjelpemuligheter i Word

Tid

Torsdag 22. og fredag 23. august 2002
kl. 0900–1500 begge dager

Kursavgift

Kr 2 800,- inklusiv lunsj og kursdokumentasjon

Lag din egen hjemmeside

Kurset skal gi nødvendig kunnskap og ferdigheter for å utvikle egne nettsider.

Forkunnskaper

Generell dataforståelse og kjennskap til Internett

Mål for kurset

Få grunnleggende forståelse for og kunnskap om programmet FrontPage, samt kunne utvikle oversiktlige og informative Websider ved bruk av Microsoft FrontPage

Kursplan

- * Grunnleggende HTML
  - Opprette HTML-dokument
  - Skriftformatering
  - Avsnittsformatering
  - Sette inn bakgrunn
  - Linke sider til hverandre
- * Innledning om FrontPage
  - Hva brukes FrontPage Explorer til
  - Hva brukes FrontPage Editor til
  - Kort forklaring av web-servere
  - Lagring mot web-server

- * Lage en ny web i FrontPage Explorer
  - Opprette en web og legge inn sider
  - Forme sider med formateringer og bakgrunner
  - Plassere bilder og illustrasjoner i teksten
  - Linke sider til hverandre med hyperlinker gjennom tekst og imagemaps
  - Testing
- * Lage tabeller
  - Hvordan definere sidens layout med tabeller

Tid

Torsdag 22. og fredag 23. august 2002
kl. 0900–1500

Kursavgift

Kr 2 800,- inklusiv lunsj og kursdokumentasjon.

Husk
påmeldingsfrist
1. juni 2002